

Izjava o namerama - sveže voće i povrće

Sadržaj

1. Preambula - Nije slučajnost, već princip:	1
Voće i povrće Lidlovog kvaliteta	1
2. Kvalitet i bezbednost: Obezbeđenje kvaliteta kao prioritet	2
2.1 Partnerski do cilja: Saradnja sa poslovnim partnerima	2
2.2 Neprekidno i dosledno: Proveren Lidlov kvalitet.....	4
2.3 Zajedno učimo: Povratne informacije i neprekidno usavršavanje	5
3. Svakodnevno partnerstvo: Naši odnosi sa dobavljačima	6
4. Sa polja u prodavnicu: Svežina i logistika.....	8
5. Pitanje etike: Sprečavanje uništenja hrane.....	8
6. Moderno postupanje: Održivost i ekološka odgovornost	9
7. Lidlov program smanjenja pesticida za sveže voće i povrće	10
7.1 Vrednosti Lidlovih specifikacija za voće povrće	12

1. Preambula - Nije slučajnost, već princip:

Voće i povrće Lidlovog kvaliteta

Voće i povrće najboljeg kvaliteta i svežina po najpovoljnijem odnosu cene i kvaliteta. Ovo, koliko jednostavno, toliko i ambiciozno načelo, predstavlja temelj poslovanja u segmentu svežeg voća i povrća.

Kako bismo zadovoljili ovaj zahtev, negujemo odnose sa našim dobavljačima koji su partnerski, a uspostavili smo i efikasne logističke procese i procese obezbeđenja kvaliteta. Sve to nam danas omogućava da voće i povrće najboljeg kvaliteta i svežine donesemo direktno sa polja u naše prodavnice.

Ponuda svežeg voća i povrća, kao i ponuda svih primarnih poljoprivrednih proizvoda, ekstremno zavisi od vremenskih prilika - svi učesnici na tržištu moraju svakodnevno obazrivo da deluju i da tačno procene situaciju, kako bi mogli da garantuju svežinu i kvalitet proizvoda.

Mi u Lidl-u i u teškim uslovima poštujemo količine koje smo ugovorili sa našim dobavljačima. Na taj način smo obezbedili mesto pouzdanog partnera proizvođačima u svim zemljama iz kojih potiče naše voće i povrće.

Dugoročni odnosi sa dobavljačima, koji se odlikuju poverenjem, predstavljaju važnu osnovu za naš cilj da sveže voće i povrće držimo što je moguće dalje od sredstava za zaštitu bilja i drugih neželjenih supstanci.

Bliska saradnja sa proizvođačima i dobavljačima obuhvata i strogu procesnu kontrolu koja se sprovodi u celom lancu isporuke i koja prevazilazi zakonski definisane minimalne standarde.

Na našem "putu ka sutra" smo već dosta postigli. Ovi uspesi za nas su sada dokaz i podsticaj da ovim putem moramo da nastavimo zajedno sa našim partnerima, kako bismo imali besprekorno sveže voće i povrće po najboljoj ceni.

2. Kvalitet i bezbednost: Obezbeđenje kvaliteta kao prioritet

"Našim kupcima u svakom trenutku nudimo provereni kvalitet i svežinu po najboljoj ceni."

Ovim osnovnim načelom definiše se odgovorno poslovanje kompanije Lidl Srbija u segmentu svežeg voća i povrća. Kvalitet i bezbednost su nezaobilazni principi naše politike nabavke za sveže voće i povrće.

Glavna premisa Lidlove kontrole kvaliteta je obezbeđenje i održavanje bezbednosti hrane. Imajući u vidu aktuelne naučne, prehrambene i društvene razvoje, uz dugogodišnje iskustvo u pozadini i interne kao i eksterne ekspertize, pismeno se dokumentuju, stalno proveravaju, optimizuju i usaglašavaju ciljevi, procesi ispitivanja i mehanizmi korekcije.

Standardizovano i kontinuirano ispitivanje kvaliteta proizvoda na svim nivoima protoka robe istovremeno služi za utvrđivanje postojećih potencijala za poboljšanje i predstavlja preduslov za dosledno usavršavanje i stalno poboljšanje našeg asortimana voća i povrća.

2.1 Partnerski do cilja: Saradnja sa poslovnim partnerima

Voće i povrće po Lidlovom kvalitetu podrazumeva prvoklasne partnere na svim nivoima lanca snabdevanja. Ono što svakodnevno stiže sveže i zdravo na stolove naših kupaca, rezultat je zajedničke posvećenosti Lidla i njegovih proizvođača i partnera širom sveta. Za Lidl specifične zahteve, u pogledu kvaliteta i bezbednosti asortimana voća i povrća nedvosmisleno smo definisali i jasno komunicirali svojim dobavljačima.

Izgrađeno na partnerstvu – Visok položaj zauzimaju pouzdani i jaki proizvođači i dobavljači svežeg voća i povrća. Sarađujemo samo sa onim partnerima koji mogu da se identifikuju sa našim zahtevima u pogledu kvaliteta i da ih ispune.

Kvalitet iznad kontinuiteta - Lidl se zalaže za ekonomski kontinuitet, pouzdanost i komercijalnu klimu koja je obeležena međusobnim poštovanjem. Fer odnosi koje negujemo sa našim partnerskim pogonima u

zemljama uzgoja, stvaraju osnovu za zajedničku težnju ka stalnom poboljšanju saradnje.

Transparentnost u celom lancu isporuke - Lanac isporuke za sveže voće i povrće obuhvata sve segmente nabavke - od polja do Lidlovih prodavnica. Već od same sadnje, tj. pre početka sezone, nama su poimence poznati svi učesnici svakog nivoa lanca isporuke. Dodatni podaci o površinama uzgoja, sertifikati i metode uzgoja garantuju najveću meru transparentnosti i bezbednosti i kao takvi deo su u Lidlovom sistem transparentnosti.

Informisanost bez izostanka – Na svakoj jedinici pakovanja svežeg voća i povrća nalazi se odgovarajuća etiketa sa svim podacima sledljivosti. Na pomenutoj etiketi sledljivosti, na svakom pakovanju, navode se svi učesnici u lancu isporuke, od proizvođača, preko pogona pakovanja, do dobavljača, tako da su podaci za svakog potrošača vidljivi. Ovaj sistem obezbeđuje da se u svakom koraku procesa isporuke robe obezbedi trenutna, jasna i neprekidna sledljivost.

Jasna komunikacija - Lidl neguje direktnu, jasnu i iskrenu komunikaciju sa svojim poslovnim partnerima. Time se obezbeđuje realizacija visokih zahteva kvaliteta koje Lidl postavlja svim učesnicima u lancu isporuke. Zahtevi kvaliteta su jasno definisani i komunicirani dobavljačima u vidu specifikacije proizvoda, a sve u cilju dobijanja proizvoda prvoklasnog kvaliteta.

Zajedno za redukciju - Smanjenju ostataka sredstava za zaštitu bilja u svežem voću i povrću u Lidlu se poklanja najveći prioritet. Zajednički cilj Lidl-a i njegovih partnerskih dobavljača jeste uzgoj voća i povrća koje bi sadržalo ostatke sredstava za zaštitu bilja ispod limita detekcije. U skladu sa Lidlovim zahtevima kvaliteta i bezbednosti, toleriše se prisustvo sredstava za zaštitu bilja samo u koncentracijama koje iznose najviše jednu trećinu od maksimalnog zakonom dozvoljenog sadržaja, a kao zbir procentualnog opterećenja maksimalne zakonske količine svih ostataka aktivnih materija uzima 80 % od maksimalne vrednosti. Broj ostataka aktivnih materija, koje je dozvoljeno detektovati, ograničen je na najviše pet supstanci. Ovi zahtevi su daleko stroži od zakonom propisanih vrednosti, ali aktivno doprinose smanjenju primene sredstava za zaštitu bilja i postavljaju standarda u branši*.

2.2 Neprekidno i dosledno: Proveren Lidlov kvalitet

Kvalitet voća i povrća iz Lidlovog asortimana rezultat je standardizovanih i kontinuiranih procesa ispitivanja. U skladu sa Lidlovim sistemom ispitivanja, za svaki artikal voća i povrća definisane su smernice prema kojima se navedeni proizvod ispituje, čime se dopunjuju mere koje preduzimaju naši dobavljači kako bi osigurali kvalitet i bezbednost proizvoda. U tu svrhu u sektoru Kontrola kvaliteta zaposleni su stručnjaci koji su u stalnoj komunikaciji sa eksternim ekspertima priznatih instituta za ispitivanje. Ove mere, dopuna su sistemima sertifikacije koje naši proizvođači uspešno prolaze.

Kontinualno ispitivanje - Svakog dana se, bez izuzetka, u pogledu kvaliteta, ispituju sve isporuke svežeg voća i povrća prema standardizovanim procesima. Angažovanje eksternih lica koja vrše uzorkovanje i relevantnih instituta za ispitivanje, posledica su maksimalne posvećenosti Lidl-a bezbednosti proizvoda iz asortimana svežeg voća i povrća.

Pogled sa strane - Ispitivanje svežeg voća i povrća na ostatke sredstava za zaštitu bilja i ostale neželjene zagađivače vrše akreditovane laboratorije i instituti. Ovi akreditovani i provereni partneri dokumentuju i potvrđuju nam da se poštuju Lidlovi zahtevi u pogledu maksimalnog kvaliteta i bezbednosti proizvoda. Više od 1000 analiza na godišnjem nivou predstavlja vrlo zahtevan sistem kontrole koji obuhvata sve segmente lanca nabavke, istovremeno predstavljajući osnov za partnersku saradnju sa našim dobavljačima u cilju smanjenja primene sredstava za zaštitu bilja u proizvodnji voća i povrća.

Kvalitet bez izuzetaka - Sa ovim ciljem vrši se kontrola kvaliteta na ulazu robe u skladištima za sveže voće i povrće. Zahtevi u pogledu kvaliteta jasno su definisani i nedvosmisleno dokumentovani. Pri svakom ulazu proizvodi se posmatraju i procenjuje se njihov kvalitet u skladu sa Lidlovim katalogom ispitivanja. Obim ispitivanja i kriterijumi ispitivanja su jasno utvrđeni za svaki artikal iz našeg asortimana voća i povrća. Sprovođenje ispitivanja, kao i njihovi rezultati pismeno se dokumentuju na ulazu robe.

*Opširnije informacije o Lidlovom programu smanjenja pesticida navedene su u poglavlju 7

Sertifikovani proizvođači - Kako bi trajno obezbedili ispunjenje Lidlovih zahteva u pogledu kvaliteta, naši poslovni partneri su dužni da uspešno sprovedu sertifikaciju prema vodećim standardima u branši. Lidl aktivno teži ka tome da svi naši proizvođači primarnih poljoprivrednih proizvoda dokažu svoju kompetenciju da se bave bezbednom i održivom poljoprivrednom proizvodnjom kroz uspešnu implementaciju standarda GlobalG.A.P.

Akreditovana ispitivanja - Kvalitet procesa kontrole predstavlja suštinski deo svake kontrole kvaliteta. Tako sve laboratorije i instituti, koje je Lidl angažovao, ispunjavaju zahteve standarda SRPS ISO/IEC 17025. Mi se takođe i sami uveravamo u kvalitet laboratorija sa kojima saradjujemo. Nenajavljeni Lidlovi testovi, takozvani međulaboratorijski testovi, koje sprovodimo uz pomoć relevantnih stručnjaka, omogućavaju nam da imamo uvid u kvalitet ispitivanja koje za nas vrše partnerske laboratorije i pokretač su stalnog stručnog usavršavanja naših pružalaca usluga.

2.3 Zajedno učimo: Povratne informacije i neprekidno usavršavanje

„Ko prestane da bude bolji, taj prestaje da bude dobar“: Lidl teži stalnom poboljšanju i neprekidnom usavršavanju sa ciljem da svojim kupcima ponudi najbolji kvalitet u svim segmentima. Rezultati naših sveobuhvatnih procesa ispitivanja pritom predstavljaju osnov ovog procesa stalnog usavršavanja, u kojem aktivno učestvuju svi partneri u lancu nabavke. Naši dugogodišnji poslovni partneri dele naše mišljenje, što je ujedno i garant za visok kvalitet naših proizvoda.

Sprečiti pre nego lečiti - Pomoću Lidlove specifikacije u pogledu sadržaja ostataka sredstava za zaštitu bilja i ostalih kontaminanata u svežem voću i povrću stvorili smo sistem ranog uzbunjivanja, koji nam omogućava da delujemo preventivno. Izveštaji o ispitivanju sa odstupanjima od vrednosti Lidlovih specifikacija stavljaju se na raspolaganje odgovornim proizvođačima i dobavljačima. Saznanja iz ovih analitičkih rezultata predstavljaju osnov za stručnu optimizaciju procesa proizvodnje - i to pre nego što problem nastane. Zajednički cilj Lidla i njegovih partnerskih proizvođača je proizvodnja voća i povrća koje će sadržati ostatak sredstava za zaštitu bilja i ostale kontaminante ispod limita detekcije.

Zajedno postati bolji – Rezultati ispitivanja u okviru Lidlove kontrole kvaliteta predstavljaju osnov neprekidnog i održivog poboljšanja u proizvodnji prvoklasnog svežeg voća i povrća. Zajedno sa našim dobavljačima negujemo otvorenu i konstruktivnu feedback kulturu sa ciljem identifikacije i iskorišćenja potencijala za optimizaciju. Primer za to su razgovori sa našim partnerima na kraju sezone uzgoja. Ti stručni razgovori služe identifikaciji potencijala za optimizaciju duž celokupnog lanca stvaranja vrednosti na osnovu postojećih saznanja svih učesnika u procesu.

Zajedničko preuzimanje odgovornosti - Lidl jasno definiše i komunicira svoje zahteve. U smislu partnerske saradnje mi učestvujemo u planiranju i realizaciji strateški relevantnih projekata u oblasti bezbedne i održive proizvodnje primarnih poljoprivrednih proizvoda.

Zajedničko postavljanje standarda - Saradnja sa vodećim stručnjacima predstavlja važan modul u našem razumevanju kvaliteta. Na taj način Lidl kao internacionalna kompanija aktivno učestvuje u oblikovanju relevantnih standarda u branši i pruža redovan feedback u merodavnim stručnim telima. Tako je, na primer, Lidl član „Tehničkog komiteta za biljke“ pri Global G.A.P. i „Stručnog savetodavnog tela za voće, povrće i krompir“ društva QS GmbH.

3. Svakodnevno partnerstvo: Naši odnosi sa dobavljačima

Preduslov za uspešno poslovanje i sprovođenje naših zahteva za obezbeđenje kvaliteta u celom lancu nabavke jeste naše načelo da sa našim proizvođačima, pogonima za pakovanje i dobavljačima uvek nastojimo da uspostavimo dugoročna partnerstva puna poverenja.

Sigurna saradnja - Mi težimo da radimo sa konkretno definisanim brojem sertifikovanih proizvođača i u načelu pokušavamo da sa njima direktno saradujemo. Širom sveta, ovo podrazumeva više hiljada proizvođača, ali svaki je pojedinačno kod nas evidentiran u sistemu. Težimo da svi naši partneri na polju, kao i u rasadnicima, bez izuzetka dokažu svoju kompetentnost kroz sertifikaciju. Mi, sa druge strane, pomažemo našim dobavljačima redovnim

feedback-om i detaljnim analizama kako bismo imali u vidu zajedničko usavršavanje.

Nabavka sa sistemom – Dugoročna saradnja sa našim dobavljačima deo je strukture, koju nazivamo sistemska nabavka, a koja u Lidlu implicira naizmeničnu sistematičnost i pouzdanost u procesu trgovine. Gde god je to moguće, mi nastojimo da saradujemo sa proizvođačima koji imaju proverene strukture. To nama, kao kompaniji koja se bavi maloprodajom, sa jedne strane omogućava planirano snabdevanje voćem i povrćem tačno one svežine i kvaliteta koji mi očekujemo. Mi, sa druge strane omogućavamo pouzdano preuzimanje ugovorenih količina robe. Našim partnerima dodatno stojimo na raspolaganju kada se vreme pobrine da dođe do oscilacija u količinama prirodnih proizvoda.

Plasman proizvoda na tržište - Voće i povrće predstavljaju primarne prirodne proizvode. Promena vremenskih prilika ili promena potražnje na tržištu zahtevaju brzu i obazrivu reakciju. Kada, na primer, zbog pogodnih vremenskih prilika jagode brže sazrevaju za berbu ili kada berba krastavaca bude značajno veća od planirane, naša infrastruktura nam omogućava spontani plasman većih količina na tržište. Na taj način doprinosimo obezbeđenju egzistencije poljoprivrednih gazdinstava, koja su često organizovana kao porodice ili zadruge. Svaki plasman dodatnih količina na tržište dodatno predstavlja konstruktivni doprinos u borbi za smanjenje viškova hrane.

Zajedno ka potrošačima - Proizvođači voća i povrća su oni partneri u našem lancu nabavke, koji se brinu o tome da proizvodi imaju baš onaj ukus koji naši potrošači očekuju. Pobrinuli smo se da što bolje razumemo potrebe svojih potrošača, i iz sezone u sezonu u saradnji sa našim partnerima radimo na tome da se uzgajaju oni proizvodi, sorte i kvalitet koji će zadovoljiti njihove zahteve.

Filozofija koja svima služi - Rezultati našeg svakodnevnog rada nam potvrđuju da treba da se držimo parole ovog međusobnog partnerstva. Na kraju svi profitiraju: naši potrošači preko ponude svežeg voća i povrća visokog kvaliteta i naši dobavljači preko jakog partnera, koji drži svoju reč. Lidl nije bez osnova na dobrom glasu kao trajan, fer i pouzdan trgovinski partner.

4. Sa polja u prodavnicu: Svežina i logistika

Sve za svežinu. Naše voće i povrće je cenjeno kod potrošača, zato što je ukusno i sveže. Da bismo našim potrošačima mogli da ponudimo sveže voće i povrće, proizvodi se beru u optimalnom trenutku: skladištenje proizvoda u cilju dozrevanja nije opcija u Lidl-u. Logistika, i cilj da transport sa polja do prodavnice bude što kraći i adekvatan, u asortimanu voća i povrća uvek je poseban izazov, a to će i ostati.

Partnerstvo za sveže ubrane proizvode - I ovde dolaze do izražaja „plodovi“ našeg partnerskog odnosa sa proizvođačima. Direktni kontakt naše nabavke sa proizvođačima, pretežno bez posrednika, dovodi do efikasne logistike, koja za rezultat ima svežinu naših proizvoda. U ovom segmentu brzina znači svežina.

Logistika za sveže obrane proizvode - Vreme nije jedini kriterijum svežine. Adekvatan transport proizvoda od proizvođača do prodavnice takođe ima veliki značaj. Bilo da je reč o paradajzu, krastavcima ili salati - u pogledu temperature ili vlažnosti vazduha različiti proizvodi imaju različite zahteve, koje zadovoljavamo odabirom transportnog sredstva sa klimatski posebno adaptiranim tovarnim prostorima i zonama.

5. Pitanje etike: Sprečavanje uništenja hrane

Kao posledica promena ili nedovoljnih komercijalnih tj. logističkih optimizacija na međunarodnim tržištima, sprečavanje razbacivanja tj. uništenja hrane predstavlja izazov, koji svakodnevno moramo da savladamo. Ovaj problem je najizraženiji u segmentu voća i povrća, jer se radi o lako kvarljivoj robi.

Protiv viškova hrane - Kod voća i povrća različitim merama obezbeđujemo svežinu i kvalitet, a time i sprečavanje viškova hrane. To počinje efikasnim transportnim putevima i malim vremenskim razmacima dok roba sa polja ne stigne u prodavnicu. U našim prodavnicama se voće i povrće svakog jutra

dostavlja sveže i proverava se više puta u toku dana. Za to su zadužena lica nadležna za svežinu.

Fleksibilni plasman na tržište - Kao što je već navedeno, mi smo dodatno u stanju da reagujemo na veće količine i oscilacije u proizvodnji, tako što ćemo količine koje nam naši partneri ponude plasirati na tržište, čak i ako to nije bilo dogovoreno. Nasuprot tome, odbijamo manipulacije hranom. Manipulisati ne znači ništa drugo nego ne biti u stanju da kupcu ponudite najsvježiju robu, rizikujući da pri tom izazovete kvarenje velikih količina hrane.

6. Moderno postupanje: Održivost i ekološka odgovornost

Što je kompanija veća, to više može da pokrene. To ne važi samo za ekonomska pitanja, već i za savremenu obavezu da se vodeće tržišne pozicije iskoriste i za društveni i ekološki napredak.

Živeti odgovornost – Lidl kao internacionalna kompanija već godinama saraduje sa Fairtrade organizacijom koja propagira najrazličitije mere za poboljšanje uslova života i rada ljudi u proizvodnji. Tako smernice Fairtrade-a propisuju stabilne minimalne cene i minimalne zarade. Prinudni rad je zabranjen, kao i iskorišćavanje dečijeg rada, a ekološka ravnoteža ojačana je zabranom genetskog inženjeringa i promovisanjem organske poljoprivrede.

Posredstvom ove organizacije takođe se jača i ekonomska sposobnost često malih proizvođača. Trgovinom Fairtrade proizvodima Lidl posredno pomaže proširenju infrastrukture u zemljama proizvodnje - od zdravstvenih ustanova preko škola, do modernih poljoprivrednih ustanova.

Sa svakim našim ugovornim partnerom zaključujemo Code of Conduct, sa ciljem da se uslovi rada za njihove zaposlene poboljšaju. Na taj način pismenim putem definišemo očekivano ponašanje u ophođenju prema zaposlenima.

Organski sa pažnjom - Potražnja za proizvodima iz organske poljoprivrede raste. Važan i poželjan razvoj, kojem mi u Lidlu dajemo poklanjamo pažnju. Zbog toga Lidl teži smislenoj i održivoj izgradnji asortimana organskih

proizvoda. Prelazak sa konvencionalnog na biološki uzgoj za mnoge proizvođače predstavlja izazov, kojem se mora prići osmišljenim koracima. Planiranje, promena redosleda plodova, a ponegde i celokupnog uzgoja zahtevaju sagledavanje kompletne perspektive proizvođača i proizvoda.

7. Lidlov program smanjenja pesticida za sveže voće i povrće

Zajedno sa našim proizvođačima i dobavljačima svežeg voća i povrća dogovorili smo cilj za održivo smanjenje primene sredstava za zaštitu bilja. Kako bi smo ostvarili dogovoreni cilj primenjuje se Lidlov program smanjenja ostataka pesticida.

U središtu Lidlovog programa za smanjenja ostataka pesticida je aktivna razmena informacija između Lidl-a i dobavljača i proizvođača širom sveta o podacima, koji su dobijeni u brojnim analizama ispitivanja kvaliteta i bezbednosti svih vrsta voća i povrća. Saznanje o efektima primene sredstava za zaštitu bilja na voću i povrću je preduslov za optimizovanu tj. redukovanu primenu istih od strane proizvođača. Zbog toga Lidl vodi intenzivan dijalog sa proizvođačima, koji su tokom uzgajanja odgovorni za primenu sredstava za zaštitu bilja. Mnoštvo izvršenih analiza omogućuje nam da uvek imamo jasan uvid u stanje u pogledu ostataka sredstava za zaštitu bilja koji se javljaju u celokupnom asortimanu voća i povrća.

Kako nastaju ostaci sredstava za zaštitu bilja u svežem voću i povrću?

U proizvodnji svežeg voća i povrća po potrebi se primenjuju različite aktivne supstance kako bi se očuvalo zdravlje kultura tj. proizvoda. Aktivne materije primenjuju se u uzgoju, nakon berbe, prilikom pakovanja i skladištenja. One se primenjuju, na primer, u obliku sredstava za zaštitu bilja, sredstava za tretiranje štetočina ili sredstava za tretiranje nakon berbe. Ostaci tih aktivnih supstanci u proizvodima ne mogu se u svakom slučaju izbeći, čak i uz poštovanje dobre poljoprivredne prakse i uz stručnu i odgovarajuću primenu. Primena ovih aktivnih supstanci pruža suštinski doprinos obezbeđenju berbe i garanciji higijenski ispravnih proizvoda. Zbog toga konvencionalna proizvodnja svežeg voća i povrća potpuno bez primene ovih aktivnih

supstanci danas predstavlja izuzetak. Uprkos tome, Lidlov cilj je da svojim kupcima ponudi ceo asortiman voća i povrća po mogućstvu sa ostacima aktivnih supstanci ispod limita detekcije.

Koje su zakonske smernice za ostatke sredstava za zaštitu bilja?

Za sve ostatke aktivnih supstanci u svežem voću i povrću postoje zakonske granične vrednosti, takozvane maksimalno dozvoljene vrednosti. Maksimalno dozvoljene vrednosti ostataka aktivnih supstanci u ili na hrani ili hrani za životinje biljnog i životinjskog porekla regulisane su „Pravilnikom o maksimalno dozvoljenim ostacima sredstava za zaštitu bilja u hrani i hrani za životinje, kojom se određuje maksimalna granica ostataka sredstava za zaštitu bilja“. Maksimalni dozvoljeni sadržaj ostatka sredstava za zaštitu bilja služi kao preventivna zaštita potrošača od izlaganja nepotrebno visokim količinama ovih ostataka, obezbeđujući pritom visok standard bezbednosti od mogućih rizika po zdravlje. U segmentu svežeg voća i povrća ovaj maksimalno dozvoljeni sadržaj ostataka sredstava za zaštitu bilja, odnosi se na namirnicu koja se nalazi u ponudi, tj. na neoprani, neočišćeni i neoljušteni proizvod.

Maksimalni sadržaji ostataka sredstava za zaštitu bilja propisani su od strane države, a po ugledu na standarde iz EU koje definišu i proveravaju u pogledu zdravstvene ispravnosti stručnjaci iz država članica Evropske unije i Evropske agencije za sigurnost hrane (EFSA), a zatim ih u pravno obavezujućem obliku objavljuje Evropska komisija. Ovde je merodavan takozvani ALARA princip (**As Low As Reasonably Achievable**): u smislu preventivne zaštite potrošača, maksimalno dozvoljeni sadržaji ostataka za određenu kulturu određuju se samo u meri u kojoj su neophodni za dobru poljoprivrednu praksu, a nikad u meri iznad toksikološki dopustive. U skladu s tim, određivanje maksimalnog dozvoljenog sadržaja ostataka sredstava za zaštitu bilja, uvek se vrši u kombinaciji aktivne supstance i proizvoda.

Šta su „višestruki ostaci“ u svežem voću i povrću?

Ukoliko u proizvodu postoje ostaci aktivnih supstanci od, na primer, sredstava za zaštitu bilja, sredstava za suzbijanje štetočina ili sredstava za tretiranje nakon berbe, onda govorimo o višestrukim ostacima. Posebna pažnja se poklanja višestrukim ostacima sredstava za zaštitu bilja zbog

mogućeg simbiotskog dejstva supstanci koje mogu da izazovu negativan efekat u istom ciljnom organizmu i u istom ciljnom organu.

Pojava višestrukih ostataka ne osporava zakonsku mogućnosti plasmana proizvoda na tržište sve dok ostatak svake aktivne komponente ne prelazi zakonski propisan maksimalno dozvoljeni sadržaj koji za nju važi.

Šta je akutna referentna doza?

Akutnu referentnu dozu (ARfD) Svetska zdravstvena organizacija (WHO) definiše kao količinu supstance po kg telesne težine, koju potrošač unosi preko hrane tokom obroka ili u okviru jednog dana bez rizika po zdravlje. Dnevni unos supstance od strane potrošača utvrđuje se na osnovu izmerenih ostataka aktivnih supstanci i maksimalno očekivanih količina koju unose mala deca i predstavlja ekspoziciju. Odnos ekspozicije prema akutnoj referentnoj dozi za dokazani ostatak aktivne supstance označava se kao iskorišćenje akutne referentne doze i prikazuje se kao procentualna vrednost. Vrednosti do 100 posto mogu da se svrstaju kao bezopasne.

7.1 Vrednosti Lidlovih specifikacija za voće povrće

U okviru Lidlovog programa smanjenja pesticida mi smo uz pomoć stručnjaka utvrdili sopstvene granične vrednosti, takozvane vrednosti Lidlovih specifikacija za sveže voće i povrće. One daleko prevazilaze zakonske zahteve i time predstavljaju najveću meru zaštite potrošača (vidi tabelu 1).

	Najveća maksimalna količina (%)		Max. broj aktivnih supstanci	Iskorišćenost ARfD (%)
	Pojedinačna aktivna supstanca	Zbir dokazanih aktivnih supstanci		Pojedinačna aktivna supstanca
Zakonski zahtev	100	–	–	–
Lidl-ova specifikacija	33,3	80	5	100

Tabela 1: Zakonski zahtevi za moguće ostatke aktivnih supstanci u poređenju sa vrednostima Lidl-ovih specifikacija

Zahtevane vrednosti ostatka sredstava za zaštitu bilja u skladu sa Lidlovim specifikacijama za sveže voće i povrće spadaju u najstrože i najzahtevnije u čitavoj branši i time stvaraju osnov za efektivan sistem ranog upozorenja i za preventivnu komunikaciju sa poslovnim partnerima širom sveta:

- Dokazani sadržaj **ostatka aktivne supstance** sme da iznosi **najviše jednu trećinu** od zakonom određenog maksimalnog sadržaja
- **Zbir** procentualnog iskorišćenja zakonske maksimalne granice
- **svih ostataka aktivnih supstanci sme da iznosi najviše 80 procenata**
- **Broj ostataka aktivnih supstanci** sme da iznosi **najviše pet**
- Procentualno **iskorišćenje Akutne referentne doze** od strane jednog ostatka aktivne supstance sme da iznosi **najviše 100 procenata**.